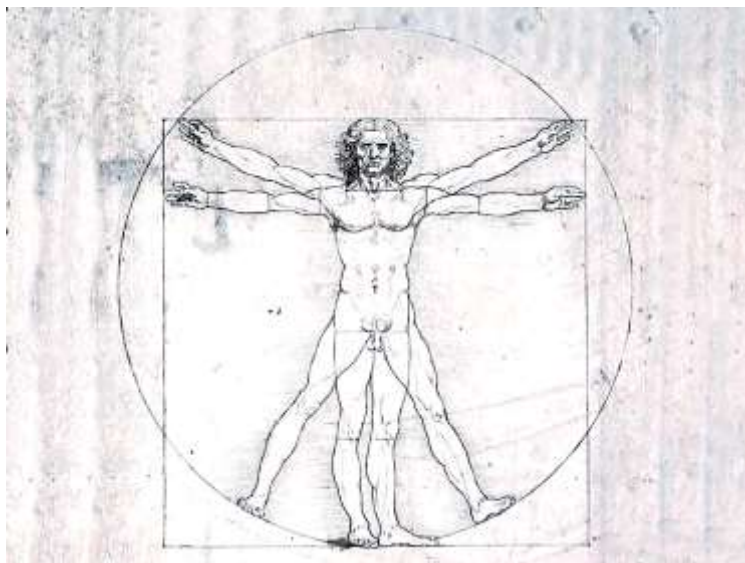

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ВІКОВІ СКЛАДОВІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

(Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції
Рівне, 16-17 березня 2007 р.)

Рівне, 2007

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини. Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції. Рівне, 16-17 березня 2007 р. Рівне, РДГУ, 2007. – 198 с.

Редакційна колегія:

- Воробйов А.М.** – професор, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ, Заслужений працівник освіти України – голова;
- Лико Д.В.** - професор, академік УЕАН, Заслужений працівник освіти України, декан психолого-природничого факультету РДГУ;
- Романюк В.Л.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ
- Артемова О.І.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Безлюдна В.І.** - доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;
- Главінська О.Д.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Грюк І.Б.** – доцент, завідувач кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Марциновський В.П.** – професор, завідувач кафедри анатомії та фізіології РДГУ;
- Мельник В.Й.** - доцент кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Павелків В.Р.** – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Матеріали обговорені та рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної ради психолого-природничого факультету РДГУ. Протокол № 3, від 9 березня 2007 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
Павлов І.П. Лист до молоді	4
Секція I. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	5
Лико Д.В., Мельник В.Й. Вплив стану довкілля на здоров'я людей	5
Алтухова Анастасія. Вплив екологічних криз і катастроф на психічне здоров'я людини	8
Кравчук Володимир. Вплив та наслідки забруднення атмосферного повітря міста автотранспортом	11
Буткевич Сергій. До проблем становлення екологічної психології	14
Донець Світлана. Психологічні наслідки техногенних катастроф ..	15
Дідусенко Галина. Якість поверхневих вод Рівненщини	18
Денисюк Оксана. Екологічні складові психічного здоров'я	19
Ігнатієва Анастасія. Психологічні особливості дітей, що мешкають у зоні посиленого радіоекологічного контролю	22
Белеля Марина. Екологічна оцінка якості води р. Іква в межах Рівненської області	25
Кушнір В.М., Панасюк В.Ю., Кириченко О. Порушення психофізіологічних процесів і їх профілактика	27
Латюк Ірина. До проблеми визначення екологічної культури особистості	29
Лико Сергій. Зернисті фосфорити у сільськогосподарському виробництві	34
Максимець Оксана. Наслідки акумуляції радіонуклідів у деревині та продукції із деревини	36
Мантула М. Якість води р. Устя та здоров'я жителів міста	40
Миронець Марина. Роль реабілітаційної діяльності психологічної служби системи освіти у збереженні психологічного здоров'я постраждалих від техногенних катастроф	44
Ожаровська Світлана. Соціально-психологічна складова наслідків Чорнобильської катастрофи	46
Пілічук Ольга. Дослідження віддалених наслідків техногенних катастроф на прикладі переселених чорнобильців Миколаївської області	48

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Сахневич Людмила. Вплив промислових викидів Рокитнівського склозаводу на якість атмосферного повітря	51
Фількевич Вікторія. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	53
Хабаров Володимир. Дослідження внутрішнього опромінення населення контрольованої зони Рівненської АЕС.....	56
Хильчук Ольга. Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини.....	58
Шаправський Олександр. Техногенне забруднення атмосферного повітря м. Рівне промисловими викидами КТП «Теплокомуненергія»	63
Секція II. Вікові та гендерні аспекти психічного здоров'я особистості	66
Осьмак Л.П., Андрущенко Оксана. Гендерні особливості конфліктної поведінки підлітків	66
Вітрук Алла. Негативний вплив телебачення на психіку підлітків ..	68
Галабурда Лідія. Професійні інтереси як компонент психічного здоров'я особистості	70
Гусаківська Світлана. Психологічні чинники адитивної поведінки підлітків.....	72
Дука Ольга. Здоровий спосіб життя в юнацькому віці: реальний погляд	80
Драченко Ольга. Гендерні особливості соціальної адаптації	82
Юрченко В.М., Замлинна Наталія. Гендерні особливості міжособистісних стосунків у дітей молодшого шкільного віку	85
Ковальчук Богдана. Феномен психічного здоров'я як об'єкт теоретичних досліджень	87
Ковтун Наталія. Зв'язок між особливостями стосунків у сім'ї та формуванням агресивних реакцій в юнацькому віці	90
Корольчук Ірина. Пам'ять в системі пізнавальної діяльності	93
Костючок Олег. Психологічні особливості впливу соціального статусу в групі на характер міжособистісних стосунків молодших школярів	95
Кужель Інна. Профілактика алкоголізму – основа психічного здоров'я нації	98
Лаворик Лариса. Наукові дослідження материнської сфери – проблеми та перспективи.....	100
Музичук Віта. Згубний вплив куріння на організм людини	103

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Назарець Людмила. Передумови адиктивної поведінки підлітків та фактори захисту тема.....	106
Почасвець Ірина. Гендерні та мотиваційні особливості формування звички тютюнопаління серед студентської молоді	108
Пясецька Ірина. Екологічні і вікові складові психічного здоров'я людини.....	110
Соботович Олександр. Особливості короткочасної пам'яті у студентів-біологів.....	113
Юрим Світлана. Моделювання пам'яті	115
Секція III. Діагностика та шляхи профілактики розладів психіки та поведінки	117
Руденко Н.М, Бейлах О.М. Аналіз рівня сформованості відповідальності студентів-першокурсників	117
Божок Яна. Вплив епілепсії на психічний розвиток і поведінку хворого.....	118
Неровня О.В., Вовк Анна. Психопатологічне функціонування у соціально-культурному контексті.....	121
Гомончук Катерина. Дослідження особливостей сприйняття соціальних феноменів студентами молодших курсів (на основі теорії Дж. Келлі).....	123
Гончарова Наталія. Інформаційні неврози: проблема діагностики і профілактики	126
Дубровський Роман. Переваги ДБСТ над школами-інтернатами у контексті попередження проявів девіантної поведінки	129
Зажицька Тетяна. Теоретичні та прикладні аспекти стилю.....	132
Зеленська О. Проблема погіршення стану здоров'я дітей і молоді в Україні та шляхи формування здорового способу життя	133
Юрченко В.М., Князева Анна. Соціально-психологічні установки українських студентів до сприймання людей інших національностей.....	135
Осьмак Л.П., Кордоба Інна. Комунікативна некомпетентність як чинник соціально дезадаптованої поведінки підлітків	138
Вікторія Косенко. Психологічні аспекти віктимної поведінки в підлітковому віці	139
Козішкurt Уляна. Агресивні тенденції в сучасному суспільстві: інстинкт чи інформаційний наслідок?	142
Кравець Віта. Формування сприятливого мікросередовища сім'ї.....	144
Лабик Юля. Психосоматичні розлади як проблема клінічної психології: регіональні аспекти	147

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Музичук Ірина. Усвідомлення сенсу життя як чинник самоактуалізації підлітків	151
Назаренко Ольга. Проблемы одаренности и гениальности	153
Остапович Ірина. Конструктивні копінг-стратегії.....	155
Поліщук Альона. Фобії-комплекси: причини і наслідки.....	158
Романів Наталія. Специфічні особливості виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у різних типах навчальних закладів	160
Ромашевська Ольга. Нові шляхи діагностично-корекційної допомоги дітям з особливими потребами	164
Осьмак Л.П., Тирак Тетяна. Психопрофілактика деструктивних форм самоствердження підлітків	167
Усачик Ольга. Антистресорні властивості лікарських рослин – радіопротекторів.....	169
Хоровець Ірина. Психічне здоров'я як складова якості життя особистості	172
Чубко Мар'яна. Зростання патологій щитоподібної залози, викликаних радіаційним забрудненням деяких районів Рівненської області як один із чинників впливу на поведінку людини.....	175
Чекун Юлія. Профілактична дія радіопротекторів по подоланню проявів патогенезу ЦНС	179
Шевців М.В., Чикун Зоряна. Психофізіологічні механізми формування неврозів	181
Юрчук М. Люди і СНІД - знати, щоб жити	183
Янчук Катерина. Психологічні чинники виникнення розладів харчування та шляхи їх профілактики у старшокласниць	186
Відомості про авторів.....	190

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Результати, які ми отримали, ще раз підтвердили невід'ємність особистості від соціуму в якому вона існує. Цей експеримент можна розширювати і бажано було б провести цілу низку досліджень. Наприклад, цікавим було б співставлення отриманих даних з результатами тесту на рівень самооцінки, а також з тестами на конфліктність, ціннісні орієнтації. Особливо з методиками, які направлені на вивчення характеру та темпераменту особистості молодшого школяра.

Список використаних джерел

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-методичний посібник. -К.: ІЗМН, 1998. - 204с.
2. Божович Л.И. Этапы формирования личности в онтогенезе // Психология личности. – М., 2003. – С .87-117.
3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К., 1989. – 608 с.
4. Психическое развитие младших школьников / Под ред. В.В.Давыдова. – М.: Педагогика, 1990. – 168 с.

УДК 616-084:613.81

ПРОФІЛАКТИКА АЛКОГОЛІЗМУ – ОСНОВА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

Кужель Інна, студентка РДГУ

Науковий керівник: **Марциновський В.П., к. біол. н., проф.**

Серед захворювань ХХІ століття, поряд із СНІДом, злоякісними новоутвореннями, серцево–судинними захворюваннями, різко зростає алкоголізм, який в останні десятиліття особливо помолодшав в нашій країні і в країнах СНД. З цим лихом дитина „знайомиться” вже в утробі матері, які полюбляють курити і випивати алкогольні напої в незначних кількостях, хоча і дуже добре знають про наслідки такої поведінки. Вчені відмічають, що це захворювання особливо небезпечно для репродуктивного населення нашої молоді держави, а тому необхідно зробити все, щоб ця проблема не стала загальнонаціональною катастрофою.

Смертність від алкоголізму і пов'язані з ним захворювання знаходяться на третьому місці після серцево–судинних і злоякісних новоутворень. Статистичні дані вказують на те, що 75% правопорушень здійснюється в стані алкогольного сп'яніння, яке викликає важкі форми нервово–психічних розладів.

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Особливу роль алкоголь проявляє на центральну нервову систему, змінюючи хімічні протікання психічних процесів. При цьому виникають незвичайні відчуття, що приводять до порушення сприйняття навколишнього світу, змінюється характер емоцій, розвиваються розлади свідомості, психіки і поведінки людини в цілому. Згідно статистичних даних 30% усіх психічних захворювань спричинені алкоголізмом. Постійне вживання алкоголю змінює роботу головного мозку, гальмуючи як накопичення, так і відновлення інформації за рахунок блокування опіатних структур Анохін І.П. вказував, що алкоголь практично без перешкод проникає в мозок, де виявляється майже в такій концентрації, як і в крові, що обумовлює його безпосередній вплив на ЦНС.

Часто алкоголь приводить до виникнення галюцинацій та до провалів пам'яті і людина не може відновити події вчорашнього дня, проходить повне стирання довготривалої пам'яті.

Результати сучасних соціологічних досліджень Центру здоров'я переконливо свідчать про масове поширення алкоголю серед дітей віком від 10 і більше років. Щоб дослідити цю проблему, ми вирішили провести анонімне соціологічне опитування серед учнів 8–11 класів в одній із шкіл м. Рівне. Метод дослідження передбачав використання анкети, в змісті якої було кілька питань і декілька варіантів відповідей до кожного з них. Основними завданнями, які ми ставили перед собою були: виявити рівень поширення алкоголізму; дослідити причини, які спонукали дітей вперше спробувати алкогольні напої; дослідити, коли вперше пройшло знайомство із спиртними напоями; дослідження умов життя дітей, які брали участь в анкетуванні.

Анкетування проводилось серед 361 учнів 8–11 класів й отримані такі дані.

Питання анкети:

1. Чи спробував ти хоча б один раз алкогольний напій?

Відповідь: «так» - 361 – 100%.

2. Де ти вперше спробував спиртні напої ?

Відповідь: вдома 158 – 44 %
з друзями 203 – 56 %

3. Чи випивають твої батьки?

Відповідь: «так» – 109 – 32 %
«ні» – 18 – 5 %
«іноді» - 234 -63 %

4. Чому ти вперше спробував спиртні напої?

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Відповідь: на честь свята – 238 (64%), для сміливості – 10 (3%), позбутись нудьги – 75 (18%), бо пили друзі – 64 (15%), бо всі дорослі п'ють-18 (5%).

5. Коли ти вперше спробував спиртні напої?

Відповідь: до школи - 129 (34%), в початковій школі – 149 (42%), в середній школі – 83 (24%).

Аналізуючи отримані дані, можна стверджувати, що потяг до вживання алкогольних напоїв поширений як серед хлопців так і серед дівчат.

Економічне становище громадян України, низький рівень достатку в сім'ї, неспроможність батьків забезпечити належний матеріальний стан спонукають їх до вживання алкоголю. Діти часто проводять свій час на вулиці, де і знайомляться із спиртними напоями, чи наслідують таким чином своїх батьків. Вживають алкоголь і для самоутвердження, наслідування старших, відчуття новизни і з цікавості. Підсумовуючи наведені вище дані, мимоволі починаєш розуміти, наскільки хвороботворну націю будемо мати в майбутньому, а це обов'язково відіб'ється на соціальному становищі суспільства, інтелектуальній сфері і взагалі на загальному рівні розвитку дітей і підлітків.

Список використаних джерел

1. Бородкин Ю.С., Грекова Т.И. Алкоголизм. Причины, следствия, профилактика. – Л.: Наука, 1987. – 55 с.
2. Дроздов Э.С., Зенченко Е.И. Алкоголизм: 100 вопросов и ответов. – М.: Сов. Россия, 1986. – 144 с.
3. Колесов Д.В. Беседы об антиалкогольном воспитании. – М.: Просвещение, 1987. – 78 с.
4. Никитин Ю.И. Нервно-психологические заболевания при алкоголизме. – К.: Здоровья, 1988. – 40 с.

УДК 001.891:159.922.1-055.26

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ МАТЕРИНСЬКОЇ СФЕРИ – ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Лаворик Лариса, студентка РДГУ

Науковий керівник: **Безлюдна В.І., к. психол. н., доц.**

Психологія материнства – одна з маловивчених вітчизняною психологією ліній наукового аналізу. Актуальність психологічного вивчення материнства продиктована існуванням суперечностей між